

ОКРУЖНИ СУД У БАЊОЈ ЛУЦИ

БРОЈ: 11 0 У 006987 11 У

Дана, 08.05.2012. године

Окружни суд у Бањој Луци у вијећу састављеном од судија овог суда: Бојовић Душка, председника вијећа, те Турковић Страхине и Ступар Татјане, чланова вијећа, уз учешће Зубовић Љилане, као записничара, у управном спору по тужби Удружење грађана „Борба против корупције – Транспарансу Интернационал БиХ“ заступано по Председнику одбора Директору Ђикић Емиру, а он по пуномоћнику
, адвокату

(у даљем тексту: тужилац), против акта број 071-0-Su-10-00 2852-3 од 17.05.2011. године Основног суда у Бањој Луци (у даљем тексту: тужени орган), у предмету приступа информацијама, у нејавној сједници одржаној 08.05.2012. године, донио је

ПРЕСУДУ

Тужба се уважава и оспорени акт поништава.

Образложење

Оспореним актом одбијена је жалба тужиоца изјављена против рјешења Основног суда у Бањој Луци бр. 071-0-Su-10-00 2852-2 од 03.12.2010. године, а којим је одобрен дјелимичан приступ информацијама по захтјеву тужиоца за достављање копија правноснажних пресуда донесених на основу члана 347 (злоупотреба службеног положаја), члана 349 (превара у служби), члана 350 (послуга), члана 351 (примање мита), члана 352 (давање мита), члана 353 (противзаконито посредовање) и члана 354 (несавјестан рад у служби), Кривичног закона Републике Српске, а које су донесене током 2008. 2009. и 2010. године до дана подношења захтјева (10.11.2010. године). Против првостепеног рјешења тужилац је поднио жалбу 24.12.2010. године о којој тужени орган није одлучио, па је тужилац 22.03.2011. године упутио ургенцију за рјешавање жалбе. Како ни након тога тужени орган није у року од 15 дана одлучио о жалби, то је тужилац поднио тужбу због „ћутања управе“. У међувремену тужени је одлучио о жалби и донио оспорени акт па је тужилац поднеском означеним као уређена тужба од 02.06.2011. године проширио тужбу на новодонесени акт. У тужби истиче да приликом доношења првостепеног рјешења нису довољно образложени разлози везани за утврђивање јавног интереса и да

то за посљедицу има незаконитост акта. Ово стога што институт испитивања јавног интереса представља својеврсну гаранцију подносиоцима захтјева за приступ информацијама, па јавни орган неће по аутоматизму утврђивати изузетке, него ће од случаја до случаја примјењивати двоструки контролни механизам. Раздвајањем информације на дијелове губи се разумљивост, а тужилац је тражио достављање копија правноснажних судских одлука у кривичним предметима које су јавно објављене и које садрже личне податке о оптуженом, па осим имена и презимена по мишљењу тужиоца није неопходно да јавни орган доставља друге податке (јединствени матични број грађана, кућну адресу, брачно стање и сл.) о осуђеним лицима, али је у интересу јавности да сазна име и презиме лица које се наводи у пресуди и против којег је вођен поступак за наведена кривична дјела без обзира да ли је оглашен кривим, или је ослобођен оптужбе, или је оптужба одбијена. Ту праксу је усвојио и Уставни суд БиХ приликом објављивања својих одлука, као и Европски суд за заштиту људских права и основних слобода чије се одлуке објављују на интернету, уз навођење пуног имена и презимена апеланта. Тужилац је тражио доставу копија правноснажних пресуда изречених у периоду од 2008. до 2010. године за одређена кривична дјела, са свим њеним елементима, па није ријеч о малограђанској радозналости да се пошто пото сазна име и презиме одређеног лица, већ се захтијева достава јавне исправе са свим њеним дијеловима и то свих врста пресуда и осуђујућих и ослобађајућих и одбијајућих, па није јасно образложење туженог да ће објављивањем имена тих лица настати штета, јер каква може настати штета за одређено лице ако се објави пресуда којом је то лице ослобођено од оптужбе. Јавност је заинтересована за рад државних органа, па према томе и суда, јер тиме доводи до правилнијег схватања судских одлука, јер се грађани упознају са чињеницом да су одлуке донесене у складу са законом. Штавише, јавност може да превентивно утиче на грађане да се уздржавају од вршења кривичних дјела. По ставу туженог сваки грађанин може да присуствује јавном суђењу од почетка до краја, да се налази у близини оптуженог, али не може да позивом на Закон о слободи приступа информацијама добије копију правноснажне одлуке у којој се наводи пуно име и презиме тог лица, јер то није у јавном интересу. Тужилац напомиње да је исте податке тражио и од других правосудних институција и да их је добио без проблема, те наводи попутни акт Окружног суда у Бањој Луци, уз који су му достављене тражене копије правноснажних пресуда за наведена кривична дјела. Позивање туженог на одредбе Закона о заштити личних података није прихватљиво, јер те одредбе тумачи рестриктивно. Тачно је да су Законом о заштити личних

података БиХ кривичне пресуде дефинисане као посебне категорије личних података и да је обрада тих података у смислу члана 9 став 1 цитираног закона начелно забрањена, али су у ставу 2 истог члана прописани изузеци од правила, па један од њих је наведен под тачком г) који прописује да је обрада посебних категорија података дозвољена ако је то од посебног јавног интереса или у другим случајевима прописаним законом. Поред тога чланом 9 став 2 тачка е) поменутог закона је прописано да је изузетно обрада посебне личне категорије података дозвољена ако се обрада података врши у оквиру законитих активности установе, фондације удружења или друге непрофитне организације са политичким, филозофским, религиозним или синдикалним циљевима, а под условима да се обрада података искључиво односи на чланове тих органа или лица која с њима редовно контактирају у вези с њиховим циљевима, под условом да ти подаци не буду откривени трећој страни без пристанка носиоца података. Тужени у оспореном акту при тумачењу ове одредбе ставља знак једнакости између носилаца података и чланова организације занемарујући законитост активности тужиоца као удружења грађана. Предлаже да се тужба уважи и оспорени акт поништи.

Тужени је на тражење суда доставио списе овопредметне управне ствари, али без одговора на тужбу.

Размотривши тужбу и оспорени акт по одредбама члана 30 Закона о управним споровима ("Службени гласник Републике Српске" број 109/05 и 63/11 - у даљем тексту: ЗУС-а), као и цјелокупне списе предметне управне ствари овај суд је одлучио као у изреци пресуде из сљедећих разлога:

Из података списка предмета произлази да се тужилац захтјевом од 10.11.2010. године обратио туженом за достављање копија правноснажних пресуда донесених за кривична дјела из члана 347 (злоупотреба службеног положаја), члана 349 (превара у служби), члана 350 (послуга), члана 351 (примање мита), члана 352 (давање мита), члана 353 (противзаконито посредовање) и члана 354 (несавјестан рад у служби) Кривичног закона Републике Српске, а које су донесене током 2008. 2009. и 2010. године до дана подношења захтјева (10.11.2010. године). Поступајући по наведеном захтјеву тужени је донио рјешење 071-0-Su-10-00 2852-2 од 03.12.2010. године којим је одобрио дјелимичан приступ информацијама достављајући правноснажне копије пресуда, а изостављајући име и презиме осуђеног лица, ослобођеног лица, односно лица против којег је оптужба одбијена. Против тог рјешења тужилац је изјавио жалбу у којој је навео да тужени није провео тест јавности из члана 9 Закона о слободи приступа информацијама („Службени гласник Републике Српске“ број 20/01 - у даљем тексту: ЗСПИ) јер не образлаже

зашто није од јавног интереса да се тражени подаци доставе жалиоцу и јавно објаве. Напомиње да је Закон о слободи приступа информацијама *lex specialis* јер је чланом 4 Закона одређено да приступ информацијама може бити ограничен само на начин и под условом одређеним овим законом, а члан 25 став 1 ЗСПИ предвиђа да, уколико су одредбе Закона о државној управи и других закона у супротности са овим законом да ће се примјењивати одредбе овог закона. Такође се не може занемарити ни чињеница да је чланом 25 став 4 истог закона одређено да закони који се усвоје након доношења овог закона, ни на који начин не могу ограничити права и обавезе утврђене овим законом. Одлучујући о жалби тужени је донио оспорени акт којим је жалбу одбио као неосновану. У образложењу се наводи да је првостепени орган туженог правилно примијенио одредбе Закона о заштити личних података и да кривичне пресуде по том закону спадају у посебну категорију личних података чија је обрада забрањена, осим у случајевима који су таксативно набројани у члану 9 став 1 и 2 тачка а) у вези члана 3, с тим што додаје да је чланом 9 став 2 тачка г) Закона о заштити личних података прописано да је обрада посебне категорије личних података дозвољена уколико је то у складу са посебним јавним интересом или у другим случајевима прописаним законом. Још се позива на члан 8 ЗСПИ којим је прописано да ће надлежни јавни орган утврдити изузетак када оправдано утврди да тражене информације укључују личне интересе који се односе на приватност трећег лица, те на члан 10 којим је прописано, да ако је дио тражених информација утврђен као изузетак, надлежни орган ће издвојити такав дио и објавити остатак информација, осим ако код овог раздвајања, информације нису постале неразумљиве. Даље се образлаже да је првостепени орган правилно примијенио члан 8 ЗСПИ да је кроз тест јавног интереса утврдио да је оправдано очекивати да би објављивањем информација са именима лица, настала штета у виду нарушеног угледа, достојанства и претрпљеног душевног бола, па да би поновно објављивање њихових имена представљало несразмјерну малу корист за јавност у односу на штету коју би трпили објављивањем тих информација. Стога сматра да је првостепени орган правилно примијенио релевантне одредбе ЗСПИ и Закона о заштити личних података када је подносиоцу захтјева дјелимично удовољио.

Овакво закључивање првостепеног органа туженог, а и туженог по оцјени овог суда није правилно.

Наиме, сврха Закона о слободи приступа информацијама јесте да се установи да свако лице има право приступа информацијама под контролом јавног органа, ради промоције транспарентности и одговорности тих органа у складу са јавним интересом, с тим што ово

право приступа подлијеже само формалним радњама и ограничењима, како је то утврђено чланом 6, 7 и 8 ЗСПИ. Тужилац је захтјевом тражио да му се доставе копије правоснажних пресуда у кривичним предметима за тачно одређена кривична дјела, а за потребе истраживања на тему „Транспарентност рада правосуђа у БиХ“, док је првостепени орган туженог дјелимично удовољио захтјеву тако што је из наведених пресуда изоставио имена и презимена лица на које су се односиле ове пресуде, правдајући то разлозима заштите приватности позивом на члан 9 став 1 Закона о заштити личних података, којим је прописано да обрада посебних категорија личних података је забрањена. Међутим по налажењу суда наведено ограничење не може издржати тест јавности који је сваки јавни орган дужан провести прије него одлучи о ускраћивању давања информација. У конкретном случају првостепени орган туженог је дјелимично удовољио захтјеву подносиоца, тако што је из копија достављених пресуда изоставио податке који се односе на име и презиме лица на које се пресуде односе, налазећи да су испуњени услови из члана 8 и 9 ЗСПИ, утврдивши да не постоје оправдани разлози за достављање тражених информација у цијелости, наводећи да је обрада посебне категорије личних података забрањена. Полазећи од чињенице да су наведене пресуде јавно објављене и да је шира јавност de facto упозната са лицима на која су се односиле ове пресуде, то није постојао оправдани разлог да се достављање тих истих података ускрати подносиоцу захтјева, поготово што је исти захтјев подносилац упутио и другим правосудним институцијама које су доставиле тражене податке на начин како је то тражено захтјевом без ускраћивања података у погледу идентификације лица на која су се односиле пресуде, а у циљу провођења истраживања „Транспарентност правосуђа у БиХ“. Тачно је да приватност и други легитимни приватни интереси могу бити основ за ускраћивање давања одређених информација, али у том случају јавни орган проводећи тест јавности мора утврдити да ли заштита приватног интереса има превагу над интересом јавности да сазна одређене податке, или да ли је већа штета ако јавност не буде упозната са тим подацима од штете коју би евентуално трпила лица на која се односе ти подаци. Првостепени орган туженог своју одлуку о дјелимичном удовољавању захтјеву образложио је чињеницом да су једном већ обзнањени подаци о лицима на која се односе тражене пресуде, те да би поновно објављивање њихових имена представљало несразмјерно малу корист за јавност у односу на штету коју би та лица претрпјела објављивањем тих информација. Овакво образложење туженог је противрјечно само себи, јер ако је информација једном већ објављена, онда поновним објављивањем или достављањем тих података подносиоцу захтјева у

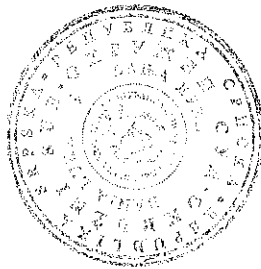
сврху истраживања „Транспарентност правосуђа у БиХ“ не може представљати штету за лица на која се односе донесене пресуде, јер те пресуде не односе се само на осуђена лица, већ и на лица која су ослобођена у кривичном поступку или лица у односу на која су тужбе одбијене, па је сигурно у интересу јавности да се те информације објаве у сврху провођења истраживања на тему „Транспарентност правосуђа БиХ“. Ово посебно што је интерес грађана да допринесу транспарентности рада органа правосуђа и тиме значајно утичу на изградњу повјерења грађана у рад правосуђа и стицању увјерења о томе да су донесене одлуке законите. Ограничења из члана 9 Закона о заштити личних података односе се на обраду посебних категорија личних података у одређеној фази кривичног поступка или за све фазе кривичног поступка, што није у конкретном случају. Правилно тужилац у тужби указује на одредбу члана 9 став 2 тачка г) Закона о заштити личних података, којом је прописано да изузетно од одредбе става 1 овог члана да обрада посебне категорије личних података дозвољена је у случају ако је то од посебног јавног интереса или у другим случајевима прописаним законом, а Закон о слободи приступа информацијама не односи се на изузетке када је ријеч о подацима за лица за која је вођен кривични поступак и у којем су донесене правноснажне судске одлуке. Наравно, подаци се неће достављати о одређеном лицу у фази вођења кривичног поступка када то може утицати на ток судског поступка, али ако су, као у конкретном случају, донесене правноснажне судске одлуке, то није постојао легитимни циљ да се тужиоцу ускрати достављање копија наведених правноснажних пресуда са подацима о именима и презименима лица на која се те пресуде односе. Наравно, тужени орган је могао ускратити податке које се односе на остале генералије тих лица, а то су јединствени матични број, националност, брачно стање, адреса становања и др., како то правилно истиче тужилац у тужби, али не и ускраћивање података о имену и презимену лица на која се односе те правноснажне судске одлуке. Уз истакнуто, ваља још додати да је Закон о слободи приступа информацијама *lex specialis* у односу на друге законе, што је посебно регулисано чланом 25 став 1 тог закона, којим је прописано да уколико су одредбе Закона од државној управи, Закона о општем управном поступку, Закона о управним споровима или других закона који су на снази у Републици Српској у супротности са овим законом примјењиваће се одредбе овог закона и ставом 4 цитираног члана поменутог закона којим је прописано ако се законски акт усвоји након овог закона, а чија сврха није измјена овог закона неће ограничавати права и обавезе које су утврђене овим законом. Пошто је Закон о заштити личних података донесен послије Закона о слободи

приступа информацијама онда се њиме не могу ограничавати права и обавезе које су утврђене овим законом.

Како је доношењем оспореног акта остварен основ из члана 10 тачка 2 и 4 ЗУС-а, то је отуда тужбу ваљало уважити и оспорени акт поништити на основу овлашћења из члана 31 став 1 и 2 истог закона.

У смислу члана 50 ЗУС-а, тужени је у обавези да без одлагања, а најкасније у року од 30 дана од дана достављања ове одлуке, донесе нови управни акт, уважавајући правно схватање овог суда и примједбе суда у погледу поступка.

Записничар
Зубовић Љиљана

Предсједник вијећа
Бојовић Душко

Службени печат Вијећа
Предсједника Вијећа
Службени печат Вијећа

